

KUD Trivia - Novičnik za samozaposlene v kulturi

POSTOPEK UPOKOJITVE PRI SAMOZAPOSLENIH V KULTURI

Postopek upokojitve (uradno: postopek pridobitve pravice do pokojnine) traja kar nekaj časa, zato ga **začnite najmanj mesec dni pred predvidenim datumom upokojitve.**

Pogoj za pozitivno rešitev vloge na ZPIZ so **plačani prispevki** do datuma izbrisa iz razvida samozaposlenih oziroma upokojitve.

Postopek upokojitve obsega **naslednje korake:**

1. odločba **MK** o izbrisu iz razvida samozaposlenih v kulturi,
2. izbris iz poslovnega registra **AJPES**,
3. odjava in prijava v zdravstveno zavarovanje na **ZZZS**,
4. odločba **ZPIZ** o pridobitvi pravice do pokojnine,
5. oddaja obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti na **FURS**.

Podrobnejši opis korakov:

1. **Ministrstvu za kulturo** pošljete **vlogo za izbris iz razvida** samozaposlenih v kulturi zaradi upokojitve (obrazec na <https://www.gov.si/zbirke/storitve/vpis-v-razvid-samozaposlenih-v-kulturi/>).

MK želi, da jim poleg izpolnjenega obrazca pošljete tudi uradno **informacijo ZPIZ o datumu**, ko izpolnite pogoje za upokojitev (obrazec »Zahteva za informacijo o predvidenem datumu izpolnitve pogojev za starostno ali predčasno pokojnino in višini pokojnine« se nahaja na spletni strani ZPIZ v poglavju »Pojnino«, <https://www.zpiz.si/cms/content2019/obrazci-arhiv>). **Po navedbah ZPIZ pa je boljše, če za informacijo zaprosi MK**, ker »delodajalce« obravnavajo pred fizičnimi osebami.

MK vam pošlje **odločbo o izbrisu** kot pošiljko s povratnico. Dvignite jo čim prej in jo pazljivo preberite, predvsem **preverite svoje podatke in datum izbrisa**. Lahko se namreč zgodi, da vam MK napiše napačen datum (npr. letnico 2923 namesto 2023 ali kaj podobno nerodnega). Takoj zahtevajte popravek. Dokler MK napake ne odpravi z uradnim popravkom odločbe, vas AJPES ne izbriše iz poslovnega registra.

2. Po prejemu vaše povratnice **MK o izbrisu obvesti AJPES**. Postopek lahko pospešite tako, da odločbo skenirate in jo **sami pošljete** na AJPES (info@ajpes.si), kjer vas **izbrišejo iz poslovnega registra**. AJPES je hiter in vam obvestilo o izbrisu pošlje po elektronski pošti.
3. Ko vas AJPES obvesti o izbrisu iz svojega registra, se lahko **na Zavodu za zdravstveno zavarovanje odjavite kot zaposlena oseba in takoj spet začasno prijavite**. To naredite na katerikoli izpostavi ZZZS z zdravstveno kartico in osebnim dokumentom. ZZZS v svoj register avtomatično prejme

podatek o izbrisu iz poslovnega registra AJPES-a, za vsak primer pa le imejte s sabo AJPES-ovo obvestilo o izbrisu.

Prejeli boste položnico za plačilo zdravstvenega zavarovanja. Zavarovanja pa vam ni treba plačati, če se prijavite prek bližnje osebe (zunaj/zakonske_ga partnerice_ja, starša ...), ki mora biti ob prijavi z vami in prav tako imeti zdravstveno kartico in osebni dokument.

Zakaj začasna prijava v zavarovanje? Postopek upokojitve bo trajal še nekaj časa in medtem je dobro biti zavarovan_a. Če se zavarujete sami in ne prek bližnje osebe, dobite povrnjene stroške zavarovanja za čas od izbrisa iz razvida samozaposlenih do trenutka, ko vas ZPIZ vključi v svoj register.

4. Na **Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje** pošljete obrazec **Zahteva za starostno ali predčasno pokojnino**, ki ga najdete na njihovi spletni strani v poglavju »Pojnina« (<https://www.zpiz.si/cms/content2019/obrazci-arhiv>). Obrazec izpolnite prek spleta, kar lahko storite tudi že na začetku postopka – v tem primeru bo vloga pri njih čakala, dokler ne bodo opravljeni doslej navedeni koraki postopka.

Na **ZPIZ** (oece@zpiz.si) zdaj pošljete še:

- podatke z njihove predhodne pisne informacije o predvidenem datumu upokojitve – **številko dosjeja**, lahko tudi številko zadeve in datum,
- sken **obvestila AJPES** o izbrisu iz poslovnega registra,
- sken **potrdila ZZZS o odjavi** iz zavarovanja.

Šele na osnovi teh dokumentov začne ZPIZ reševati vašo vlogo za upokojitev. Zdaj samo še počakate na njihovo odločbo.

5. Po prejemu odločbe ZPIZ morate **v 60 dneh od datuma upokojitve na FURS prek e-davkov** oddati obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti (obrazec DDD DDD) za čas od začetka leta do upokojitve. V obrazcu izberete opcijo »Obračun pri prenehanju davčnega zavezanca z izbrisom iz Poslovnega registra«.

Pravica do pokojnine velja za nazaj, tj. od dneva izbrisa iz razvida samozaposlenih. A pozor – od prejema odločbe o pokojnini do prvega izplačila pokojnine lahko preteče več kot mesec dni, od datuma, ko ste zaprosili za izbris iz razvida samozaposlenih, do prejema prve pokojnine pa tudi tri mesece.

Pripravila naročnica Novičnika za samozaposlene v kulturi februarja 2023.

Članek je bil posodobljen marca 2025.